

ПОД-СЕКЦИЯ 3. Рынок туризма

Галасюк Світлана Сергіївна,

доцент кафедри економіки та управління туризмом,

кандидат економічних наук,

Одеський національний економічний університет, Одеса

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТУРОПЕРАТОРІВ У РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Ключові слова / Keywords: туроператор, фінансове забезпечення відповідальності, фінансова гарантія банку, гарантійний випадок, сума фінансової гарантії / tour operator, financial security of responsibility, financial guarantee of bank, guarantee case, sum of a financial guarantee.

У багатьох країнах світу на державному рівні запроваджено створення спеціальних вимог до фінансового забезпечення цивільної відповідальності туроператорів перед своїми клієнтами, що є частиною законодавства про захист прав споживачів. При цьому встановлюються певні правила щодо визначення гарантійного випадку, до банку (або іншої установи-гаранта), до оформлення фінансової гарантії, терміну її дії та суми, до порядку відшкодування збитків, заподіяних туристу при обумовлених обставинах.

Гарантійним випадком звичайно вважається сукупність двох причин:

- виникнення обставин неплатоспроможності туроператора чи порушення процесу про визнання його банкрутом;
- невиконання туроператором своїх договірних зобов'язань перед туристом, які пов'язані з необхідністю покриття витрат туриста з його повернення в місце проживання (перебування) та відшкодування вартості ненаданих послуг, передбачених договором на туристичне обслуговування.

Варто зазначити, що в *Україні* встановлено розмір фінансової гарантії залежно *тільки від виду діяльності* турфірми:

- для туроператорів міжнародного туризму – суму, еквіваленту не менше ніж 20 тис. євро;

- для туроператорів, які надають послуги виключно з внутрішнього та виїзного туризму, – суму, еквівалентну не менше ніж 10 тис. євро [1].

Однак в інших країнах світу є певні особливості встановлення правил застосування фінансового забезпечення відповідальності туроператорів та визначення сум фінгарантій.

Так, наприклад, сума фінансової гарантії туроператора в Малайзії залежить від двох факторів – *місця розташування офісу та виду діяльності*. Туроператор, який має офіси у великих містах, повинен оформити фінгарантію на суму 200 тис. рінггітів (що дорівнює 45,5 тис. євро) при здійсненні кожного із трьох видів діяльності (організація внутрішнього туризму, виїзного туризму або продаж квитків на всі види транспорту) або при комбінуванні цих видів діяльності. Суми фінансового забезпечення, необхідні для туроператорів, що працюють у приміських районах, встановлюються в такий спосіб:

- при суміщенні трьох видів діяльності (організація внутрішнього туризму, виїзного туризму та продаж квитків на транспорт) – 200 тис. RM;

- при суміщенні двох видів діяльності (організація внутрішнього туризму та продаж квитків на транспорт) – 150 тис. RM (34,2 тис. євро);

- при здійсненні діяльності з організації виїзного туризму – 200 тис. RM;

- при здійсненні діяльності з організації внутрішнього туризму – 50 тис. RM (11,4 тис. євро).

Договори про фінансову гарантію в Малайзії оформлюються як мінімум на 1 рік. По закінченню терміну дії договору фінансова гарантія є чинною ще 1 місяць на всі поїздки, здійснені в цей період [2].

Згідно із законодавством Австрії, розмір фінансової гарантії туроператора залежить від *обсягу виручки від реалізації туристичних послуг*

за минулий рік та розраховується за такою шкалою: при виручці до € 110 000 сума фінгарантії складатиме 10 тис. євро, до € 220 000 – 20 тис. євро, до € 330 000 – 30 тис. євро, при виручці більше ніж € 330 000 – сума фінгарантії становитиме 8% від обороту туроператора, але не більше 72,6 тис. євро. Якщо подорож організується з використанням чартерних літаків, розмір фінансової гарантії австрійського туроператора повинен дорівнювати 10% від обсягу реалізації, але не більше, ніж 363 тис. євро, тобто у даній країні існують обмеження щодо максимальної суми фінансового забезпечення відповідальності турфірми [3].

У Російській Федерації фінансове забезпечення відповідальності туроператора встановлюється або у вигляді банківської гарантії, або у формі договору страхування можливих ризиків. При цьому сума фінансової гарантії залежить від виду діяльності туроператора та від його виручки за попередній рік:

- для туроператорів, що здійснюють діяльність у сфері внутрішнього або в'їзного туризму, – 500 тис. рублів (10 тис. євро);
- для туроператорів, що здійснюють діяльність у сфері виїзного туризму, якщо виручка від реалізації послуг складає 250 млн. рублів (5 млн. євро), – 30 млн. рублів (600 тис. євро);
- для туроператорів виїзного туризму, виручка від реалізації послуг яких перевищує 250 млн. рублів, – 12% виручки від реалізації послуг [4].

В Японії вимоги до фінансового забезпечення діяльності турфірм залежать від класу туроператора. Так, у даній країні існують три класи туроператорів, які відрізняються один від одного місцем реєстрації, видами діяльності, мінімальним розміром активів та сумою фінансової гарантії:

- туроператор 1 класу – повинен зареєструватися та отримати ліцензію у центральному апараті національної туристичної адміністрації (JTA), має право займатися організацією виїзного, в'їзного та внутрішнього туризму,

зобов'язаний мати мінімальний актив у розмірі 30 млн. йен (210 тис. євро) та фінансову гарантію у сумі 70 млн. йен (490 тис. євро);

– туроператор 2 класу – повинен зареєструватися та отримати ліцензію у місцевих органах влади у сфері туризму, має право займатися організацією тільки в'їзного та внутрішнього туризму, зобов'язаний мати мінімальний актив у розмірі 7 млн. йен (49 тис. євро) та фінансову гарантію у сумі 11 млн. йен (77,1 тис. євро);

– туроператор 3 класу – повинен зареєструватися та отримати ліцензію у місцевих органах влади у сфері туризму, має право займатися організацією тільки в'їзного та внутрішнього туризму виключно за місцем реєстрації, зобов'язаний мати мінімальний актив та фінансову гарантію у розмірі по 3 млн. йен кожний (21 тис. євро).

На підставі проведеного дослідження пропоновано змінити підходи до гарантування туроператорами України своєї цивільної відповідальності перед туристами шляхом установаження фінансових гарантій, розмір яких повинен залежати не тільки від виду туристичної діяльності, але й від обсягу надаваних туристичних послуг.

Література:

1. Про туризм : закон України № 324-95-ВР. – [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/324/95>.
2. Міністерство туризму Малайзії. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.tourism.gov.my>.
3. Міністерство економіки, сім'ї та молоді Австрії. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.en.bmwfj.gv.at>.
4. Федеральне агентство з туризму Російської Федерації. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.russiatourism.ru>.
5. Міністерство землі, інфраструктури, транспорту та туризму Японії. – [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.mlit.go.jp>.